

Pestalozzi — Diesterweg.

(Govoril pri učiteljskeji skupščini v Mokronogu v 2. dan avgusta preteč. l. **J. Ravnikar.**)

Od zdaj naprej Pestalozzi pričnè v svojih študijah resno napredovati in sicer v teologiènih. Ker pa mu prva pridiga spodletí (zmanjkalo mu je namreè besed), popusti teologiène študije in se obrne k pravnim z mislijo: „Tù morem za domovino in ljudstvo uspešnejše delovati“. Toda vlada je predobro poznala Pestalozzi-jeva mišljenja in on sam je bil preverjen, da bode težko dobil kako državno službo — po tem takem ta namen, po katerem je vedno hrepenel — tlaènemu in zapušènemu ljudstvu pomagati, bi na tem potu ne mogel doseèi . . .

Po dolgem obotavljanji je Pestalozzi sklenil poprijeti se poljedelstva; a prehudo napenjanje duševnih moèí mu je tako škodovalo, da je za smrt zbolel, ki je pa vender le ozdravel pri svojem strijcu dr. Hotze-ju v Richterswylu.

Misel, kako bi mogel priprostemu ljudstvu vzgojevaje in pouèevaje koristiti, ga je napotila, da je vse svoje dosedanje spise sežgal z besedami: „So will ich Schulmeister werden“! Kmalu po tem gre najpred k svojemu strijcu v Richterswyl in pozneje k graščaku Tschiffeli v Stitberg blizu Berna, kjer je delal, kakor hlapec, ter bil ponosen na svoj ogoreli obraz, kajti on sam omenja: „Ich werde gewiss unabhängig von der ganzen Welt“.

Tschiffelivi brošèevi nasadi (Krapp - Pflanzungen) so takrat po svetu posebno pozornost vzbujali, kar je tudi Pestalozzi-ja v posnemanje napotilo. Blizu vasí Birr in Mulingen (ne daleè od nekdanjega gradu Habsburg) kupi Pestalozzi malo puste zemlje za 230 gld. Stanovanje si pa najme v Mulingu. Gospodinjstvo ste mu oskrbovali mati in stara Babeli. Se vé, da on s svojimi lastnimi sredstvi ni mogel takega podjetja dolgo vzdržavati. Njegovemu prijatelju Schulthessu se posreèi, svojega očeta pregovoriti, da je s 15.000 gld. s Pestalozzi-jem v zvezo stopil. S prijateljem Bluntscli je Pestalozzi prišel večkrat v Schulthessovo hišo, kjer je spoznal gospodarjevo hèi Ano. Razmere obeh so bile, se vé da, jako različne: Pestalozzi revež, ona pa hèi bogatega posestnika; bila je nekoliko stareja od njega. Blaga in vzvišena notranja Pestalozzi-jeva načela so imovito deklico popolnoma zanj vnela. Poročila sta se v 30. dan septembra 1769. l. Mati nevestina je pri tej priliki izgovorila pomenljive besede: „Bodeš li zadovoljna s kruhom in z vodo?“ Sreèno združeni sreci res nisti bili dolgo brez skrbi. Gospodarstvo jima ni donašalo zaželenega uspeha, ker je blagemu možu v vsem manjkalo dejanskega razuma. Pestalozzi zabrede v dolgove; poleg tega mora ustaviti 1770. l. že začeto zidanje hiše. Po vrhu tega mu tudi Schulthess-ova hiša odreèe storjeno pogodbo. To je bil hud udarec za oba. Le zaupanje v Boga in srèna ljubezen je zakon-skima še dajala upanje.

Ko je njegov zaveznik iz Zürichu zahteval svojo vsoto nazaj, je Pestalozzi èisto ubožal, in njegove nekdanje sanje so splavale po vodi. On sam piše: „Der Grund des Fehlschlagens meines Unternehmens lag wesentlich und ausschliesslich in mir und in meiner, zu jeder Art von Unternehmung, die praktisch ausgezeichnete Kräfte anspricht, prononzierten Untüchtigkeit“. Pri vsem tem pa Pestalozzi vender še sklene poljedelstvo nadaljevati in celó sirotnišnico ustanoviti. Izrazil se je nekako tako-le: „Ich wollte mein Gut zu einem festen Mittelpunkt meiner paedagogischen und landwirthschaftlichen Bestrebungen erheben“. O tem svoje mnenje in nazore razodene stanovom v Zürichu, Bernu in Baselnju, kako bi se moglo sirotnišnico za zapušèene otroke ustanoviti, kar so mu z radostjo odobrili, in mu obljubili pomoèi ter kmalu nekoliko otrok

poslali v vzgojo in pouk. Takó Pestalozzi odprè svojo sirotnišnico 1775. I s 50 učenci. Tu so se blagemu možu izpolnovala goreče želje, po čemur je takó hrepenel; postal je pedagog v pravem pomenu besede, — oče ubozih in zapuščenih dec. S svojo ljubeznijo do ubogih se je svetu pokazal kot pravi biser; vse je strmeló nad njim. Revež sam — si pri nekej priložnosti ni znal drugače pomagati, da je srebrne zapone r. svojih črevljih odrezal in jih podaril nekemu ubožcu.

Po leti so otroci večidel delali na polji; po zimi so pa ali predli, ali pa tkali. Poleg tega jih je Pestalozzi vabil v govorjenji, čitanji, računstvu i. t. d. Iz tega je razvidno, da je imel bolj dejansko vzgojo pred očmi, ker je le telesne otroče moči skušal z delom razvijati in vterjevati; ves njegov pouk je pa bil na versko-nravstveni podlogi. Po obstanku petih let je Pestalozzi bil primoran ta prekornisti zavod zapreti, kajti manjkalo mu je potrebnih pripomočkov: denarja, živeža, da celó lesa za kurjavo.

Celih 18 let Pestalozzi še ostane na svojem domu „Neuhofu“ z ženo, ki mu je vse premoženje vtaknila v to posestvo. Kmalu po prestanku sirotnišnice mu žena nevarno zbolí, in ne smemo se čuditi, ako so se Pestalozzi-jevi prijatelji večkrat izjavili: „On je izgubljen mož“. V teh hudih časih Pestalozzi spiše svoje najimenitnejše spise: „Die Abendstunden eines Einsiedlers“ (1780), v katerih je razvil svoja pedagoškična načela; svetovno-znamenito delo: „Lienhard und Gertrud“ za prosto ljudstvo. V tej knjigi Pestalozzi razodeva vse svoje bogate in zares vzvišene duševne zmožnosti. To njegovo izvrstno delo je tako imenovani prvi ljudski roman; v njem je prav dobro naslikal tedanje politične, socijalne in šolske razmere. Ta knjiga je tako v ljudskem duhu pisana, da je kmalu postala za priprosti národ pravo potrebno berilo. Blochmann piše v Pestalozzi-jevem životopisu: „Gertrud, ihre Haushaltung, die Art, wie sie ihre Kinder unterrichtet und erzieht, ihre fromme, verständige und thatkräftige Liebe mitten im Verderben ihrer Bauerngemeinde, ist das Ideal Pestalozzi's“.

L. 1782. Pestalozzi dá ná svitlo: „Christoph und Else“, v kojem delu opisava kmetsko družinsko življenje, kjer se pridno bere „Lienhard und Gertrud“ v poznih zimskih večerih. Iz te dobe imamo od njega še sledeče spise: „Das Schweizerblatt“ (eine Wochenschrift); „Über Gesetzgebung und Kindermord“; „Die Figuren zu einem A, B, C-Buche“; „Eine Reihe von Fabeln“ in konečno „Nachforschungen über den Gang der Natur in der Entwicklung des Menschengeschlechtes“.

(Dalje prih.)

Književstvo.

— „Ljudske knjižnice“ je užé na svetlem 7. in 8. snopič, katera obsegata; zgodovinsko povest iz XVI. stoletja pod imenom „Salvijan“, posnel H. Majar; — potem povesti „Za očin dom“ in „Mati in sin“. Ljudska knjižnica res bolj in bolj ustreza svojemu, lepemu namenu.

— „Jurčičevih zbranih spisov“ izšel je ravnokar IV. zvezek: Pripovedni spisi. Vsebina temu zvezku so povesti: I. „Tihotapec.“ Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. (Natisnjena je bila v „Slovenskem Glasniku“ 1865. l.) II. „Grad Rojnje“. Povest za slovensko ljudstvo. (Natisnjena v „Slov. Večernicah“ 1866. l.) III. „Klošterski žolnir“. Izvirna povest iz 18. stoletja. (Natisnjena v „Slov. Glasniku“ 1866. l.) IV. „Dva brata“. Resnična povest. (Natisnjena v „Koledarčku družbe sv. Mohorja“ 1868. l.) Četrty zvezek obseza 292 strani ter stane nevezan 70 kr. Dobivajo se še vsi do zdaj na svitlo dani zvezki ter se dobivajo tudi posamično, vendar se priporoča, naročnino za več zvezkov vkup pošiljati. Naročnina znaša za I., II., III. in IV. nevezani zvezek 4 gold. Dijaki dobivajo „Jurčičeve zbrane spise“ po 60 kr. izvod, ako si naročé skupno po 10 izvodov ter zanje pošljejo naročilno svoto 6 gold. Naročnina se pošilja najprikladneje s poštnimi nakaznicami pod naslovom: Dr. Josip Starè v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 5. Naročnike Jurčičevih spisov

poslali v vzgojo in pouk. Takó Pestalozzi odprè svojo sirotnišnico 1775. I s 50 učenci. Tu so se blagemu možu izpolnovala goreče želje, po čemur je takó hrepenel; postal je pedagog v pravem pomenu besede, — oče ubozih in zapuščenih dec. S svojo ljubeznijo do ubogih se je svetu pokazal kot pravi biser; vse je strmeló nad njim. Revež sam — si pri nekej priložnosti ni znal drugače pomagati, da je srebrne zapone r. svojih črevljih odrezal in jih podaril nekemu ubožcu.

Po leti so otroci večidel delali na polji; po zimi so pa ali predli, ali pa tkali. Poleg tega jih je Pestalozzi vabil v govorjenji, čitanji, računstvu i. t. d. Iz tega je razvidno, da je imel bolj dejansko vzgojo pred očmi, ker je le telesne otročje moči skušal z delom razvijati in vterjevati; ves njegov pouk je pa bil na versko-nravstveni podlogi. Po obstanku petih let je Pestalozzi bil primoran ta prekornisti zavod zapreti, kajti manjkalo mu je potrebnih pripomočkov: denarja, živeža, da celó lesa za kurjavo.

Celih 18 let Pestalozzi še ostane na svojem domu „Neuhofu“ z ženo, ki mu je vse premoženje vtaknila v to posestvo. Kmalu po prestanku sirotnišnice mu žena nevarno zbolí, in ne smemo se čuditi, ako so se Pestalozzi-jevi prijatelji večkrat izjavili: „On je izgubljen mož“. V teh hudih časih Pestalozzi spiše svoje najimenitnejše spise: „Die Abendstunden eines Einsiedlers“ (1780), v katerih je razvil svoja pedagogična načela; svetovno-znamenito delo: „Lienhard und Gertrud“ za prosto ljudstvo. V tej knjigi Pestalozzi razodeva vse svoje bogate in zares vzvišene duševne zmožnosti. To njegovo izvrstno delo je tako imenovani prvi ljudski roman; v njem je prav dobro naslikal tedanje politične, socijalne in šolske razmere. Ta knjiga je tako v ljudskem duhu pisana, da je kmalu postala za priprosti národ pravo potrebno berilo. Blochmann piše v Pestalozzi-jevem životopisu: „Gertrud, ihre Haushaltung, die Art, wie sie ihre Kinder unterrichtet und erzieht, ihre fromme, verständige und thatkräftige Liebe mitten im Verderben ihrer Bauerngemeinde, ist das Ideal Pestalozzi's“.

L. 1782. Pestalozzi dá ná svitlo: „Christoph und Else“, v kojem delu opisava kmetsko družinsko življenje, kjer se pridno bere „Lienhard und Gertrud“ v poznih zimskih večerih. Iz te dobe imamo od njega še sledeče spise: „Das Schweizerblatt“ (eine Wochenschrift); „Über Gesetzgebung und Kindermord“; „Die Figuren zu einem A, B, C-Buche“; „Eine Reihe von Fabeln“ in konečno „Nachforschungen über den Gang der Natur in der Entwicklung des Menschengeschlechtes“.

(Dalje prih.)

Književstvo.

— „Ljudske knjižnice“ je užé na svetlem 7. in 8. snopič, katera obsegata; zgodovinsko povest iz XVI. stoletja pod imenom „Salvijan“, posnel H. Majar; — potem povesti „Za očin dom“ in „Mati in sin“. Ljudska knjižnica res bolj in bolj ustreza svojemu, lepemu namenu.

— „Jurčičevih zbranih spisov“ izšel je ravnokar IV. zvezek: Pripovedni spisi. Vsebina temu zvezku so povesti: I. „Tihotapec.“ Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. (Natisnjena je bila v „Slovenskem Glasniku“ 1865. l.) II. „Grad Rojnje“. Povest za slovensko ljudstvo. (Natisnjena v „Slov. Večernicah“ 1866. l.) III. „Klošterski žolnir“. Izvirna povest iz 18. stoletja. (Natisnjena v „Slov. Glasniku“ 1866. l.) IV. „Dva brata“. Resnična povest. (Natisnjena v „Koledarčku družbe sv. Mohorja“ 1868. l.) Četrty zvezek obseza 292 strani ter stane nevezan 70 kr. Dobivajo se še vsi do zdaj na svitlo dani zvezki ter se dobivajo tudi posamično, vendar se priporoča, naročnino za več zvezkov vkup pošiljati. Naročnina znaša za I., II., III. in IV. nevezani zvezek 4 gold. Dijaki dobivajo „Jurčičeve zbrane spise“ po 60 kr. izvod, ako si naročé skupno po 10 izvodov ter zanje pošljejo naročilno svoto 6 gold. Naročnina se pošlja najprikladneje s poštnimi nakaznicami pod naslovom: Dr. Josip Starè v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 5. Naročnike Jurčičevih spisov

opozarjamo na posebno krasne izvirne temno-rudeče platnice od najfinejšega platna z vtisneno zlato podobo Jurčičevo, katere se dobivajo pri gosp. Ivanu Bonaču, knjigovezu v Ljubljani (Poljanska cesta 10), in sicer izvod po 30 kr., z vezanjem po 50 kr. (po pošti 5 kr. več). Jurčičeve „Zbrane spise“ prodajata tudi Janez Giontini in Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

— „**Mali hrvatski deklamator**“. Sbirka pjesama za mladež. Sastavio i s uvodom o deklamaciji popratio Josip Milaković, kateri to lepo delo posvečuje u znak štovanja poglavitomu gospodinu Ivanu Filipoviču, kr. župnijskomu nadzorniku županije zagrebačke, predsedniku hrv. pedagog. knjiž. zbora i. t. d., prigodom njegovoga četrdesetgodisnjega zaslužnoga službovanja po školu, dom i učiteljstvo. Sadržaj je: I. Bog i vjera. II. Radoljubje. III. Narodne pjesme. IV. Priroda i veselje. V. Pripovedke in basne. VI. Razne pjesme. — Cena tej spretni knjižici je 80 kr. Dobiva se po vseh knjižarah v Zagrebu. Priporočamo jo tedaj tudi slovenskim učiteljem in vsem, ki se zanimajo za slovansko slovstvo.

D o p i s i.

S Štajerskega. Slednje dni prinesel je prvi naš dnevnik slovenski »Slov. Narod« znamenit članek iz peresa Štajerskega učitelja, ki je učitelje slovenske navduševal, naj obilno pristopijo k »Slov. učit. društvu«, naj se združijo tesno ter solidarno postopajo v vsem, kar se tiče njih stanú, čestí in interesov.*) Temu mora sigurno vsakdo pritrđiti, ki se čuti istinito slovenskega národnega učitelja!

Nedavno izstopilo je učiteljsko društvo za Mariborsko okolico iz zaveze Štajerskih učiteljev (Steirischer Lehrerbund). Prav takó! Vsaj naši nemški kolegi za nas slovenske sotrudnike kazó le malo sodružno ljubavi ter smešijo to, kar je nam najdražje, najljubše: naš materin jezik. — Učiteljsko društvo Ptujsko izstopilo je iz te zaveze užé poprej in tudi Celjsko — kakor slišimo — bode to storilo. Čemu tudi podpirati ljudi, ki ne umó takta in tí hlinijo kolegijalnost le takrat, kadar česa potrebujejo od slovanskega sobrata? Tú pač velja: »Svoji k svojim!«

Za vašo — sevéda je tudi naša — »Národno Šolo« se zadnji čas vzlasti bivalstvo Kranjske okolice vrlo zanima; pa tudi po deželi je brzih mož, ki delujejo v podporo dobrodelnemu solskemu društvu. Na slovenskem Štajerskem pa se le malo brigajo za to slov. društvo. Bi-li ne kazalo mej Slovenci na Štirskem slično ko na Kranjskem postaviti poverjenikov za »Národno Šolo«? Gotovo se bode našlo mej slovenskim učiteljstvom Štajerskim tacih mož, ki bodo iz rodoljubja prevzeli nálog, nabirati prostovoljnih darov v prid »Národni Šoli«.

— »Popotnika« 5. štev. prinaša naslednje gradivo: Kakó bi si slovenski učitelji materijelno vpomogli. — Postanek zvoka in njegove vrsti. Spisal dr. J. Križan. — Leop. Volkmer, veseli pevec Slovenskih goric, dr. Jože Pajek. (Dalje.) — Književna poročila. — Pisma »Popotniku«. Iz Mrzle doline. II. T. — Národno blago. XXXIX. Pravlјice iz Slovenjegraškega okraja. Zapisal Fr. V. — Dopisi. — Novice in razne stvari. — Listnica. — 6. št. ima to vsebino: Kakó bi si slov. učitelji materijelno opomogli. (Konec.) J. L. — Presmec ali cvetno-nedeljska butara. Etnografično-naravopisna črtica. Spis. Iv. Koprivnik. — Leop. Volkmer. (Dalje.) Dr. Jože Pajek. — Opazke o novi slovnici Koučnikovi. V. Jarc. — Slovanska poglavja. VIII. Pomlad in nje iskavci. — Književna poročila. — Dopisi. — Novice in razne stvari. — Spremembe pri učiteljstvu. — 7. št. pa to prinaša: Sv. Ciril in Metodij, ustvaritelja in utemeljitelja slovanske književnosti. — Presmec ali cvetno-nedeljska butara. (Konec.) Spis. Iv. Koprivnik. — Leop. Volkmer. (Dalje.) Dr. Jože Pajek. — Učne slike iz zgodovine. (Spis. Tone Brezovnik.) — Národno blago. XXXIX. Pravlјice iz Slovenjegraškega okraja. Zapisal Fr. V. — Dopisi. — Novice in razne stvari. — Listnica. — »Popotnik« stane za vse leto 3 gold. ter izhaja vsak mesec dvakrat: 10. in 15. Slamošk.

Iz Kamenika. Ranjki tukajšnji dekan gosp. J. Križaj je 400 gld. vložil za solsko ustanovo takó, da se bodo za te obresti ubogim učencem in učenkam napravljale solske potrebnosti. Posnemanja vredno!

*) Želimo, da bi se o tej važni stvari zglasevale še razne misli!

opozarjamo na posebno krasne izvirne temno-rudeče platnice od najfinejšega platna z vtisneno zlato podobo Jurčičevo, katere se dobivajo pri gosp. Ivanu Bonaču, knjigovezu v Ljubljani (Poljanska cesta 10), in sicer izvod po 30 kr., z vezanjem po 50 kr. (po pošti 5 kr. več). Jurčičeve „Zbrane spise“ prodajata tudi Janez Giontini in Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

— „**Mali hrvatski deklamator**“. Sbirka pjesama za mladež. Sastavio i s uvodom o deklamaciji popratio Josip Milaković, kateri to lepo delo posvečuje u znak štovanja poglavitomu gospodinu Ivanu Filipoviču, kr. župnijskomu nadzorniku županije zagrebačke, predsedniku hrv. pedagog. knjiž. zbora i. t. d., prigodom njegovoga četrdesetgodisnjega zaslužnoga službovanja po školu, dom i učiteljstvo. Sadržaj je: I. Bog i vjera. II. Radoljubje. III. Narodne pjesme. IV. Priroda i veselje. V. Pripovedke in basne. VI. Razne pjesme. — Cena tej spretni knjižici je 80 kr. Dobiva se po vseh knjižarah v Zagrebu. Priporočamo jo tedaj tudi slovenskim učiteljem in vsem, ki se zanimajo za slovansko slovstvo.

D o p i s i.

S Štajerskega. Slednje dni prinesel je prvi naš dnevnik slovenski »Slov. Narod« znamenit članek iz peresa Štajerskega učitelja, ki je učitelje slovenske navduševal, naj obilno pristopijo k »Slov. učit. društvu«, naj se združijo tesno ter solidarno postopajo v vsem, kar se tiče njih stanú, čestí in interesov.*) Temu mora sigurno vsakdo pritrđiti, ki se čuti istinito slovenskega národnega učitelja!

Nedavno izstopilo je učiteljsko društvo za Mariborsko okolico iz zaveze Štajerskih učiteljev (Steirischer Lehrerbund). Prav takó! Vsaj naši nemški kolegi za nas slovenske sotrudnike kazó le malo sodružne ljubavi ter smešijo to, kar je nam najdražje, najljubše: naš materin jezik. — Učiteljsko društvo Ptujsko izstopilo je iz te zaveze užé poprej in tudi Celjsko — kakor slišimo — bode to storilo. Čemu tudi podpirati ljudi, ki ne umó takta in tí hlinijo kolegijalnost le takrat, kadar česa potrebujejo od slovanskega sobrata? Tú pač velja: »Svoji k svojim!«

Za vašo — sevéda je tudi naša — »Národno Šolo« se zadnji čas vzlasti bivalstvo Kranjske okolice vrlo zanima; pa tudi po deželi je brzih mož, ki delujejo v podporo dobrodelnemu solskemu društvu. Na slovenskem Štajerskem pa se le malo brigajo za to slov. društvo. Bi-li ne kazalo mej Slovenci na Štirskem slično ko na Kranjskem postaviti poverjenikov za »Národno Šolo«? Gotovo se bode našlo mej slovenskim učiteljstvom Štajerskim tacih mož, ki bodo iz rodoljubja prevzeli nálog, nabirati prostovoljnih darov v prid »Národni Šoli«.

— »Popotnika« 5. štev. prinaša naslednje gradivo: Kakó bi si slovenski učitelji materijelno vpomogli. — Postanek zvoka in njegove vrsti. Spisal dr. J. Križan. — Leop. Volkmer, veseli pevec Slovenskih goríc, dr. Jože Pajek. (Dalje.) — Književna poročila. — Pisma »Popotniku«. Iz Mrzle doline. II. T. — Národno blago. XXXIX. Pravlјice iz Slovenjegraškega okraja. Zapisal Fr. V. — Dopisi. — Novice in razne stvari. — Listnica. — 6. št. ima to vsebino: Kakó bi si slov. učitelji materijelno opomogli. (Konec.) J. L. — Presmec ali cvetno-nedeljska butara. Etnografično-naravopisna črtica. Spis. Iv. Koprivnik. — Leop. Volkmer. (Dalje.) Dr. Jože Pajek. — Opazke o novi slovnici Koučnikovi. V. Jarc. — Slovanska poglavja. VIII. Pomlad in nje iskavci. — Književna poročila. — Dopisi. — Novice in razne stvari. — Spremembe pri učiteljstvu. — 7. št. pa to prinaša: Sv. Ciril in Metodij, ustvaritelja in utemeljitelja slovanske književnosti. — Presmec ali cvetno-nedeljska butara. (Konec.) Spis. Iv. Koprivnik. — Leop. Volkmer. (Dalje.) Dr. Jože Pajek. — Učne slike iz zgodovine. (Spis. Tone Brezovnik.) — Národno blago. XXXIX. Pravlјice iz Slovenjegraškega okraja. Zapisal Fr. V. — Dopisi. — Novice in razne stvari. — Listnica. — »Popotnik« stane za vse leto 3 gold. ter izhaja vsak mesec dvakrat: 10. in 15. Slamošk.

Iz Kamenika. Ranjki tukajšnji dekan gosp. J. Križaj je 400 gld. vložil za solsko ustanovo takó, da se bodo za te obresti ubogim učencem in učenkam napravljale solske potrebnosti. Posnemanja vredno!

*) Želimo, da bi se o tej važni stvari zglasevale še razne misli!

Iz Ljubljanske okolice. Po naših slovenskih novinah naglašala se je že čestokrat prevelika ljubezen slovenskega čitajočega občinstva za nemške ilustrovane leposlovne liste. Slaba ta razvada je tem bolj graja vredna, ker nam baš o Slovencih ne primanjkuje leposlovnega bera, posebno v novejših časih. — Da govorim o tej stvari tudi v našem šolskem listu, napolnila me je prevelika neobzirnost nekega nemškega ilustrovanega lista pod naslovom »Heir 1«; — le-ta list je zagledal luč sveta za časa, ko se je v Avstriji listu »Gartenlaube« odtegnil poštni debit — s katero je rečeni list oblatil ljudsko učiteljstvo po karikirani sliki ljudskega učitelja, katerej je priložil urednik Anzengruber še bolj »delikaten tekst«, ki se nam ga brati gnjusi.

Res hudo je užaljena stanovska čast slehernega ljudskega učitelja po tem kulturnem proizvodu tega nemškega časnika, in popolnoma opravičena je graja vseh šolskih listov nad urednikom Anzengruber-jem! Želeti je, da prestane izhajati tak list, ki skruni čast toliko važnega stanu človeške družbe. Tudi mi slovenski učitelji postavimo se krepko za našo stanovsko čast in delajmo kolikor je v naših močeh na to, da izgine popolnoma in povsod vsak blagi čut zaleči list »Heimat«. Trudimo se, nadomestiti ga z našimi izvrstno uredovanimi beletrističnimi listi.

— Javna skušnja »Glasbene šole« v dan 15. sušca t. l. bila je pravcato zrcalo veliko delavnosti učiteljev in učencev tega závoda. Dasiravno je še mlado, vender krepko napreduje in se razvija v čast národu slovenskemu. Toliko izurjenosti bi skoro nihče ne pričakoval pri učencih, ki se vezbajo jedva drugo leto v glasbeni šoli. Obéndovali smo veliko izvežbanost na klavirji in goslih ter krasno petje dečkov in deklic. — Lepa prilika se ponuja torej slehnrnemu na deželi delujočemu učitelju, da pošilja svoje muzikalčno nadarjene otroke, ki želé pouka v godbi, v ta závod! Glasbena šola ima prelepe namene: koristiti národu slovenskemu. Naša skrb bodi torej, da jo podpiramo in pridobimo jej slave. —j—

Iz Ljubljane. Pastirski list milostl. Ljubljanskega knezoškofa Jakoba (s svetne nedelje t. l.) mej drugim tudi govori o slovstvu in posebej še učiteljem in izobraževalcem mladine (kar naj bi si vsi dobro zapomnili) tako-le:

»In sedaj, predragi v Gospodu, še eno. Slovani svetih bratov Cirila in Metoda ne časté le kot navdušenih oznanjevalcev sv. vere, slavé jih tudi kot bistroumne utemeljitelje prvega pismenega jezika med Slovani. Kakor apostelnom, kakor misijonarjem današnjih dnij, tako se tudi njima v sveti gorečnosti ni zdelo zadosti, sv. vero le z ustmi oznanjevati. Hotela sta jo tudi zapisati in tako stalno naslednikom zapustiti. V ta namen izumela sta posebna pismena (pisna znamenja) ter sta zapustila narodom, kterim sta sv. vero pridigovala, tudi sv. pismo v njihovem lastnem jeziku. Kako spodbudljivo mora pač za narod biti, ako si more reči: prva moja dela, s kterimi sem nastopil pot omike, bila so posvečena Bogu in njegovi službi! In kakšno zahvalo je dolžan tistim, ki so mu na tak način odprli pot do krščanske omike! Toda kako obžalovanja vredno moramo imenovati z druge strani ljudstvo, ki to pot zapušča, ko se komaj njegova omika, slovstvo in duševno življenje nekoliko okrepi; kako pomilovanja vredno je slovstvo, ki se izvije iz varujočih rok sv. cerkve, da celó sovražno nasprotuje krščanski veri, krščanski nravi, krščanski cenitvi sveta. Tako slovstvo postane potem za mnoge v toliko večje pohujšanje, kolikor bolj olikano in gladkeje se kaže po zunanjem. Je tem nevarnejši prepád za marsikako neizkušeno dušo in tedaj zlasti za mladino, čim tanji strup se ji ponuja v svetlih, bleščečih posodah. Čemu to omenjam? Prvič, da se zahvalim Bogu, da to, kar se je pri nas do sedaj pisalo, veri in cerkvi većinoma ni bilo sovražno. Potem pa tudi, da svarim ter s tem spolnim težko vestno dolžnost. Ker že dalje časa sem se ne manjka čudnih znamenj, ki kažejo na to, da se skuša polagoma tudi k nam zanesti neko tuje mišljenje in čutenje, nekaj veri in cerkvi nasprotnega. Tuje mišljenje pravim. Ker nevera, brezbožnost bila je do sedaj našemu ljudstvu res tuja; vsak vrh gore, vsak hrib, ki v nebo kipi, in kterega venča tempelj Božji, spričuje velikoveč njegov pobožni čut, spričuje njegovo vero. Slovenec se je do sedaj odlikoval po svojem pobožnem vernem čutu; pač žalostno bi bilo, ko bi hoteli njegovo narodno zavest ravno s tem vzbuditi, da bi mu to narodno posebnost vzeli. Tako početje bi meralo ravno v tem, kar nam je najljubše, napraviti najpogubnejši prepád. Ono bi ljudstvu ne le nič ne koristilo, marveč razdvojilo bi ga in ga tiralo onemu stanju nasproti, kterega Gospod popisuje, ko pravi: »Vsako kraljestvo, ki je samo v sebi needino, bo razdjano, in mesto ali hiša, ki je sama zoper sebe needina, ne bo obstala.«*) Prosim vas tedaj, moji sodelavci v vinogradu Gospodovem: zavoljo ljubezni Kristusove čujte nad tem, kaj se daje mladini v roko v izobraževanje njenega razuma in njenega srca. Prosim tudi vas, vi učitelji in izobraževalci mladine: varujte jo tudi vi, kolikor je v vaši moči, vsega, karkoli bi moralo njeno versko prepri-

*) Mat. 12. 25.

čanje omajati, njene nravi pokvariti, njeno bogaboječnost oslabiti, njeno vest raniti in tako celo njeno življenje, tukaj ogreniti, za večnost pa pogubiti. Prosim in rotim slednjič vse tiste, ki s svojimi spisi in z izdelki svoje muze pomagajo ljudstvo izobraževati: ne pozabite nikdar, da bo sodnik našega dejanja in nehanja v vsej omiki in skozi vso omiko pred vsem slednjič le to preiskaval, kaj in kako smo verovali, kako smo po veri živeli in delali. Bodimo tedaj še toliko navdušeni za zemeljski blagor, za zemeljsko veljavo narodovo; prvo in poslednje, na kar moramo vedno nepremakljivo svoje oči vprte imeti, je edino potrebno za večnost odločujoče. Sveta Ciril in Metod sta izumela in rabila pisanje v sezidanje kraljestva Božjega na zemlji; jih li menimo s tem častiti, če to kraljestvo po svoji moči razdiramo?!«

— Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta za Kranjsko v 9. dan preteč. m. Nek ud c. k. dež. šolskega sveta nasvetuje in predlaga, da bi se razširil slovenski učni jezik na tukajšnjih c. k. učiteljskih izobraževališčih, na vadnici in na obeh višjih gimnazijah v Ljubljani in v Novem Mestu. Predlog se je izročil strokovnjaškemu poročevalcu, da bo o tem poročal v prihodnji seji. — Učiteljeva plača na novoustanovljeni ljudski šoli v Tribučah določi se s 400 gld. — Določi se o razširjanji dvorazrednice v trirazrednico. — Reši se prošnja nadučiteljice za povišanje stanarine. — Določi se o novi zgradbi ljudske šole v Velikem Gabru. — Rešijo se prošnje za oddajo Metelkotovih ustanov. — O dveh novih službah: za obrtno učiteljico in otročjo vrtnico na c. k. izobraževališči za učiteljice poroča se na višje mesto. — Reši se prošnja učit. kandidatnje, da bi delala zrelostno preizkušnjo samo za nemške ljudske šole. — Nastenski zemljevid Kameniškega okraja, ki ga je narisal nadučitelj g. Val. Burnik (v Kameniku), se odobri kot učilo po šolah v Kamenškem okraju. — Reši se prošnja nadučiteljeva za pokojnino. — Dvema učiteljema se dovoli, da menjata s službama. — Določi se o nasvetih za poviksanje učiteljskih plač. — Mnogim šolam se dovoljuje poludnevni pouk. — Začasni učitelj v Ihanu Al. Keel se za trdno postavi. — Rešijo se zadeve o disciplinarni preiskavi nekega ljudskega učitelja in o izključenji dveh dijakov na srednjih šolah, potem več prošenj za nagrade in denarne podpore ter prošnje za odpuščenje kazni za šolske zamude.

— Preizkušnje učiteljske sposobnosti izvrševale so se od 13. do 20. aprila t. l. Pri spisnem izpitu odgovarjali so izpraševanji tem-le vprašanjem: Iz pedagogike: 1. Das Erzählen in der Elementarclasse. 2. Was sagt die Schul- und Unterrichtsordnung für allgemeine Volksschulen rücksichtlich der Schulzucht? — Iz slovensčine: 1. Kakó naj se učitelj (učiteljica) v pedagogičnem in znanstvenem oziru dalje omikuje? 2. Raba dovršnih in nedovršnih glagolov. — Iz nemščine: Der Frühling, ein Osterfest der Natur. — Iz aritmetike: 1. Es sollen die Schüler angeleitet werden, den Bruch $0\cdot2615$ in einen gemeinen Bruch zu verwandeln. 2. Man suche den Quotienten $26\cdot4 : 0\cdot0925$ bis auf die erste Decimalstelle, und gebe an, wie der Wert der höchsten Stelle im Quotienten vorausbestimmt wird. 3. Von den drei Winkeln α , β , γ eines Dreieckes ist β um $12^{\circ} 20'$ grösser als α , und γ um $5^{\circ} 43'$ kleiner als β ; wie gross ist jeder Winkel? 4. Der pythagoräische Lehrsatz soll den Schülern veranschaulicht werden. 5. Wie verfährt man, um die Schüler mit der Berechnung des Rauminhaltes der Pyramide bekannt zu machen? — Iz lepomisja: 1. Welchen Wert haben die Vorschriften in der Volksschule, und wie äussert sich Graser über dieselben? 2. Est ist der Plan für die Behandlung eines Grossbuchstabens auf der Oberstufe anzugeben. (Die Überschriften waren mit schöner Latein-, die vier ersten Zeilen der Ausarbeitung mit schöner deutscher Currentschrift zu schreiben.) — Iz črtanja: 1. Die Contouren einer Zusammenstellung von Holzmodellen sind nach der Anschauung zu zeichnen. 2. Zu einer Zusammenstellung geometrischer Formen in der Ebene ist das Dictat anzufertigen. Te preizkušnje učiteljske sposobnosti so se pa izšle takó-le: 5 učiteljev je dobilo svedočbo s št. II., 13 učiteljev s št. III. in 3 učitelji svedočbo s št. IV. Iz mej učiteljic so dobile 3 svedočbo s št. II. in 6 s št. III.

— Cesarjev dar. Njih. Velič. presvitli cesar je občini Dolenjevaški v Kočevskem okraju za razširjanje tamkajšnje šole podaril 200 gold. podpore in ravno toliko tudi občini Griblje za zgradbo šole.

— Nj. eksc. gospod minister za bogočastje in uk dovolil je za vzdrževanje obrtnih izobraževalnih šol za 1885. l. naslednje podpore: za Kočevje 110 gld.; za Kranj 200 gld.; za Ljubljano 2000 gld., za Tržič 300 gld. in za Novo Mesto 500 gld.

— Bratovščina sv. Cirila in Metoda. Ministerstvo notranjih zadev potrdilo je v 9. dan preteč. m., št. 5179, pravila tega društva.

— Petdeset gospá in gospodičin se je v Ljubljani zbralo, da so (kakor »Novice« pravijo) prevzele botrinjo za nemški »Schulverein« in se združile v lastno krajno skupino. — Naj bi jih naše vrle rojakinje posnemale in enakomerno delale na razcvet našega domačega društva — »Národne Šole!«

— Otročja varušnica pri sv. Florijanu bode se, kakor slišimo, preuredila tako, da bode ob enem tudi ljudski otročji vrt v slovenskem in nemškem učnem jeziku.

Popravek. V sestavku »Tretje Berilo v enorazrednici« v 8. št. »Učit. Tov.« na 113. str. v 12. vrsti beri: učno knjigo (ne: učeno knjigo), v 19. v. beri: v ponovljivi šoli (ne: v ponovljini šoli), v 27. v. beri: v učnem črteži (ne: učenem črteži). Na 114. str. v 8. v. od spodaj naj izostane beseda »preveč«. V dopisu »Iz Komena« na 127. str. v 8. v. od spodaj beri: mučnega (ne: naučnega).

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednici v Selu (na Dolenjskem) učiteljska služba s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Novem Mestu do 15. maja t. l. — Na dvorazrednici na Igu (poleg Ljubljane) II. učiteljsko mesto s 400 gold. letne plače. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu Ljubljanske okolice v Ljubljani do 1. maja t. l.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Marko Bartol, učitelj v Oreheku, je zaradi bolezni na odpustu; namestuje ga učiteljski kandidat gospod K. Češnik.

„Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev“,

cena 1 gold. 20 kr.

dobiva se pri pisatelji I. Lapajni v Krškem, pri knjigovezu Fr. Dežmanu, v „Katoliški bukvarni“ in pri J. Giontini-ju v Ljubljani ter pri J. Leonu v Mariboru.

„Slovstvena zgodovina v slovenski ljudski šoli“,

spisal Janko Leban (Gradimir), ljudski učitelj.

Ponatis iz „Učit. Tov.“, dobiva se v Milic-evi tiskarni posebej, in stane mehko vezana 30 kr., pod križnim zavitkom 5 kr. več, to je: 35 kr.

➡ Prilporočamo jo učiteljem in učencem! ➡

— Petdeset gospá in gospodičin se je v Ljubljani zbralo, da so (kakor »Novice« pravijo) prevzele botrinjo za nemški »Schulverein« in se združile v lastno krajno skupino. — Naj bi jih naše vrle rojakinje posnemale in enakomerno delale na razcvet našega domačega društva — »Národne Šole!«

— Otročja varušnica pri sv. Florijanu bode se, kakor slišimo, prenaréda tako, da bode ob enem tudi ljudski otročji vrt v slovenskem in nemškem učnem jeziku.

Popravek. V sestavku »Tretje Berilo v enorazrednici« v 8. št. »Učit. Tov.« na 113. str. v 12. vrsti beri: učno knjigo (ne: učeno knjigo), v 19. v. beri: v ponovljivi šoli (ne: v ponovljini šoli), v 27. v. beri: v učnem črtéži (ne: učeném črtéži). Na 114. str. v 8. v. od spodaj naj izostane beseda »preveč«. V dopisu »Iz Komena« na 127. str. v 8. v. od spodaj beri: mučnega (ne: naučnega).

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednici v Selu (na Dolenjskem) učiteljska služba s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Novem Mestu do 15. maja t. l. — Na dvorazrednici na Igu (poleg Ljubljane) II. učiteljsko mesto s 400 gold. letne plače. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu Ljubljanske okolice v Ljubljani do 1. maja t. l.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Marko Bartol, učitelj v Oreheku, je zaradi bolezni na odpustu; namestuje ga učiteljski kandidat gospod K. Češnik.

„Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev“,

cena 1 gold. 20 kr.

dobiva se pri pisatelji I. Lapajni v Krškem, pri knjigovezu Fr. Dežmanu, v „Katoliški bukvarni“ in pri J. Giontini-ju v Ljubljani ter pri J. Leonu v Mariboru.

„Slovstvena zgodovina v slovenski ljudski šoli“,

spisal Janko Leban (Gradimir), ljudski učitelj.

Ponatis iz „Učit. Tov.“, dobiva se v Milic-evi tiskarni posebej, in stane mehko vezana 30 kr., pod križnim zavitkom 5 kr. več, to je: 35 kr.

➡ Prilporočamo jo učiteljem in učencem! ➡

— Petdeset gospá in gospodičin se je v Ljubljani zbralo, da so (kakor »Novice« pravijo) prevzele botrinjo za nemški »Schulverein« in se združile v lastno krajno skupino. — Naj bi jih naše vrle rojakinje posnemale in enakomerno delale na razcvet našega domačega društva — »Národne Šole!«

— Otročja varušnica pri sv. Florijanu bode se, kakor slišimo, preuredila tako, da bode ob enem tudi ljudski otročji vrt v slovenskem in nemškem učnem jeziku.

Popravek. V sestavku »Tretje Berilo v enorazrednici« v 8. št. »Učit. Tov.« na 113. str. v 12. vrsti beri: učno knjigo (ne: učeno knjigo), v 19. v. beri: v ponovljivi šoli (ne: v ponovljini šoli), v 27. v. beri: v učnem črtězi (ne: učenem črtězi). Na 114. str. v 8. v. od spodaj naj izostane beseda »preveč«. V dopisu »Iz Komena« na 127. str. v 8. v. od spodaj beri: mučnega (ne: naučnega).

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednici v Selu (na Dolenjskem) učiteljska služba s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svētu v Novem Mestu do 15. maja t. l. — Na dvorazrednici na Igu (poleg Ljubljane) II. učiteljsko mesto s 400 gold. letne plače. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svētu Ljubljanske okolice v Ljubljani do 1. maja t. l.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospod Marko Bartol, učitelj v Oreheku, je zaradi bolezni na odpustu; namestuje ga učiteljski kandidat gospod K. Češnik.

„Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev“,

cena 1 gold. 20 kr.

dobiva se pri pisatelji I. Lapajni v Krškem, pri knjigovezu Fr. Dežmanu, v „Katoliški bukvarni“ in pri J. Giontini-ju v Ljubljani ter pri J. Leonu v Mariboru.

„Slovstvena zgodovina v slovenski ljudski šoli“,

spisal Janko Leban (Gradimir), ljudski učitelj.

Ponatis iz „Učit. Tov.“, dobiva se v Milic-evi tiskarni posebej, in stane mehko vezana 30 kr., pod križnim zavitkom 5 kr. več, to je: 35 kr.

➡ Prilporočamo jo učiteljem in učencem! ➡